

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spiciri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOI.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

UN PĂCAT!

Un secretar konzistorial dindu-și numele la un agent viclean și prin asta a băgat mulți oameni buni în mare năcaz.

— Un preot rămas sărac pe urma acestei nesocotinți. —

Ni-se trimite din Agnita (comitatul Sibiiului) următoarea știre tristă:

În vara anului trecut un agent jidan a culreerat satele din părțile acestea, și, de bună-samă din multe alte părți încă, — îmbiind oamenilor mașini de îmblătit dela o firmă din Pesta.

Streinul adus de vinturi ar fi fost, negreșit, primit cu neîncredere de poporul nostru, căci doar li-s'a dus vestea povestea că acești agenți spun oamenilor lucrul așa de împodobit cu floarea minciunii, încât să nu le crezi nici a zecea din ce-ți spun.

Agentul de care vorbim era înse dintre cei mai isteți și vicleni în meseria lui. El știa că Românul e bun de tras pe ghiafă, numai să ști de unde să-l apuci de suman.

Știi ce-a făcut? S'a apropiat de un om al bisericii, ci-că doar chiar un secretar konzistorial român, și i-a zis aceleia: „Uite, dle, eu sunt trimisul fabricii cutare și cutare; voesc să vînd mașini în popor, că mașinile pe unde străbat, aduc folos poporului, îi ajută de cruță la cheltuelile cu economia, îl ajută la bunăstare. Eu sunt așa și așa de solid, de cinstit, așa lucru bun vreau, cum nime altul, mă jur pe... Iehova! Dar nu pot străbate în popor, că oamenii dv. au început a fi neîncredători, aproape nu mai poți sta de vorbă cu ei! Te rog... dă-mi dta o scrisoare de recomandajie, cu care să fiu bine primit. Gă apoi — șa și pe dincoala”.

Și domnul secretar a fost așa de ușor crezător, că s'a lăsat înții el însuși prins în cleiul vicleanului evreu și a dat „scrisoarea de recomandajie”, — iar de-acî încolo lucrul jidanului a fost ușor! El, a-jutat de acea scrisoare, ușor a prins pe zeci de Români buni în cursa sa, dîndu-se de om de cea mai bună încredere și vînzînd mașini și acolo unde altfel de sigur ar fi fost dat pe poartă afară îndată ce-și punea piciorul în curle!

Un biet preot din părțile Sibiiului, în nădejdea că face și el un pas bun economic, — a iscălit și

dsa contract și a primit o mașină de îmblătit. Cînd colo i-a venit o mașină netrebnică pe care a fost silit a o pacheta și a o trimite fabricii napoi! Trebuie că era o cîr-pitură a unei vechituri hodorogite. E drept că, după mult scandal, fabrica a trimis preotului altă mașină mai bună, poate chiar nouă dacă a văzut că cea hodorogită nu i-a putut-o lăsa pe cap, — dar cînd i-a trimis-o? În postul Crăciunului, cînd nu mai avea ce îmblăti cu ea, — după-ce timpul îmblătitului a fost trecut. Ci preotul să obligase că în toamnă plătește deja o parte mare a prețului, din aceea ce va cîștiga cu îmblătitul din vară! Și dacă n'a putut îmblăti, n'a avut cu ce plăti. Fabrica n'a vrut s'o iee asta în samă, ci fiindcă îi băgase cambiile la o bancă, banca la termin a împrorocuat cambiile pe suma întregă de vre-o 8—10 mii de coroane, — și zilele astea e pusă licitația pe nevinovatul și cinstitul preot român, — care, vădit, a căzut jertfă recomandajiei bune cu care era înzestrat evreul cel isteț!

De ce scoatem la iveală aci această întimplare singuratică?

Tocmai pentru că bine știm, că nu e numai acest un om care a pățit și a fost în acest fel fript și sărăcit de agenții streini, — ci aproape nu este sat în care să nu fi pățimit cite un biet Român tot așa!

Avem azi firmele noastre de încredere: „Reuniunea Agricolă Română” dela Sibiiu, „Reuniunea Economică” dela Orăștie, banca „Agricola” dela Hunedoara, „Biroul Agricol” dela Sebeșul-săsesc, „Plugarul” din Blaj, și alte firme solide românești, care, la cerere, mijlocesc pe sama poporului nostru cumpărarea de mașini economice de tot felul, dela fabrici aievea cinstite, cu cari nu poți ajunge la val și în rușine!

Ferească-se oamenii nostri de toți streinii necunoscuți, ceară mijlocirea firmelor de mai sus, sau, dacă ele nu le procură înșile, ceară cel puțin știre dela ele, că fabrica cutare și cutare cîl de cinstită e și bine e a-și face lucru cu ea, ori nu? Și de sigur fiecare din aceste așezeminte cinstite românești, vor povățui pe poporul cumpărător la astfel de fabrici sau de vînzători, cari nu-s în stare a-l jupui, a-l înșela, a-l nimici! Că ori-ce perdere

de acest fel, e doar o perdere în averea națională, și avem cu toții datorința, a ne feri poporul de astfel de perderi!

Mai ales însă greșeli ca a domnului din vorbă, de a da „recomandajie” la cîji necunoscuți toți, — e un păcat de neiertat, — căci iață ce sunt urmările lui!

Nu vă mai lăsați, Români, înșelați de toți blăstămații!

Unele-altele.

Dr. A. Vlad, în cerc la Sasca.

Dl Dr. Aurel Vlad, candidatul partidului național român, să află de Duminecă în cercul de alegere al Sascei, unde împreună cu fruntașii români din cerc, s'au sfătuit și au statorit șirul în care doritul poporului să treacă prin comuna întru propoveduirea evangheliei naționale și chemarea tuturor fiilor neamului la slujbă în jurul altarului național.

Cei mai de seamă, cei mai însufleșiți români din cerc, s'au îmbiit a însoși cu drag, mai mulți de-odată, pe dl Dr. Vlad prin comune ca să cheme pe alegătorii români a-și împlini de data asta cu toată hotărîrea, cu toată cinstea și cu toată bărbăția, datorința de Români, — respingînd dela ei toată ispita și toată înfricarea, armele de nimic cu care contrarii vor să zăciuiască șirele românești.

Ne facem de nou și de nou datorința, a ne apropia de sufletele frașilor nostri din acest cerc de alegere, a cărui vrednicie e pusă la probă, — și a-i ruga, să-și iubească mai pe sus de toate bunul nume și cinstea neamului, și dacă numai un dram de iubire au pentru acestea, — atunci nu vor putea avea alta ținută, decît aceea, de a să alipî cu toții în jurul steagului cinstei naționale dus de Dr. Vlad între ei, — respingînd pe solii stricăciunii, pe satrapul și tiranul poporului Korkán, precum și pe rățăcitul Lința, sămănătorul neghinei în holda noastră națională.

Ni-s'a dus, frașilor dela Saca, nume rău! Alergite ce trecură au scos ponosul, că poporul român nu e încă vrednic de drepturi sfinte și mari, căci îl poți cumpăra cu o para sclipitoare ori cu o glăjușă de beutură... S'a pus hulă mare pe numele nostru și al vostru! Jurămu-vă pe voi, pe ce vi-i mai scump

vouă și nouă, — să nu lăsați ca și a doua oară să cadă asupra noastră aceeași hulă!

Care li-i nădejdea?..

— Legea cea nouă de alegere, votaiă. —

Noua lege de alegere, a fost votată săptămîna trecută iute-iute. Tisza și Lukács s'au bucurat nespuse de mult, că koșulișii și toți deputații din împotrivire s'au retras busumflași din dietă și i-au lăsat să-și joace ei halaripul cum or vrea!

Apoi ei l'au jucat cum li-a fost cîntecul dela început: au răpit dreptul de alegere a tuturor acelor cetățeni cari fiind trecuți de 24 ani ajungeau la vot. De aci încolo vor ajunge numai după ce au împlinit 30 de ani! Și încolo precum să știe.

Acum să apucă să facă o împărțire nouă a cercurilor, — așa, ca să iasă cîl mai puține cercuri în care să aibă Românii ori Slovaci puterea! Adecă să fie aceștia băgați iară în robie politică pe zeci de ani!

Slujnica guvernului, gazeta „Budapesti Hirlap”, foaie simbriașă și mare potriynică Românilor și poporului peste tot, — vorbind despre această „biruință patriotică”, zice cu inima ușurată:

„Am trecut prin mari încercări, nu cu mai mult folos decît cu atîta, că căpătărăm o lege pentru care nu ne putem însufleși nici noi, — dar cel puțin am înlăturat una de acelea (legea de vot universal, cerută de partidele celelalte), care ar fi atacat „nașiunea” (înțelege ungurimea) în rădăcinile ei! Acea lege era potrivită să ne lipsească nașiunea și de puțința de a mai visa macar odată despre un imperiu maghiar, — decum să lucrezi serios pentru acela!”

Așa da. Despre „imperiu maghiar”, adecă despre o împărăție mare și curat maghiară pe acest pămînt, vedeți și voi că cel mult visa puteți, — căci în faptă acela nu este și — nu va fi în veci!

Iar dacă această pocitanie de lege, care a lovit așa de tare în inimile bietului popor al țării, credeți că vă e un băț puternic pe care vă puteți răzîma în alergarea după acel vis, — apoi să aveți numai această plăcere de a orbeca în țara visurilor.

Viața însă, pe care o trăim și pe care o trăește toată țara, gră-

este altfel: ea arată că și noi, pe care voim vreți să ne vedeți, ne întărim, ne sporim, ne înălțăm, și visul vostru că peste noi peste toți veți ajunge ca mine să aveți aci „imperiul maghiar“ așa cum voi vi-l doriți, — e o prostie cu coarne! Și toate legile pe care le aduceți cu gând așa vădit contra noastră, mai tare ne vor oțeli și ne vor porni spre luptă, decît ne vor desarma și descuragia!

Nădejdi deșerte sunt toate cîte le legați de puterea făcătoare de minuni a unor legi cum și aceasta!

Deputații noștri

au ținut de curînd trei vorbiri în dietă: Dl Dr. St. C. Pop a luat înlii cuvîntul la desbaterea legii izlazarilor, storcînd schimbarea ei în cîteva puncte spre binele și ușurarea poporului econom. Vom arăta părțile de frunte a vorbirii dlui Dr. Pop în „Spicuri Economice“ ce vor eși pe Martie. A doua oară a vorbit la legea de vot, arătînd că partidul național român nu poate lua nici parte la desbarerea unei legi atît de rele ca aceasta! Iar dl deputat V. Dămian a vorbit mai pe larg despre sările nesuferit de rele de învățămînt din comitatul Hunedoarei, cerînd îmblinzirea acestor stări sălbatic. — Vom aduce părți alese din vorbirea caldă și iubitoare de neam a dlui deputat.

„Pangermani“...

În comuna Aradszentmárton din comitatul Aradului trăesc mai numai Nemți, cărora însă inspectorul școlar li-a pus pe cap școală de stat. Nemții din comună însă, nemulțumiți că copiii lor nu mai învață limba lor în școală, s'au pus pe lucru să-și facă și ei școala lor națională germană. Cu preotul în frunte s'au pus în mișcare să-și adune bani pentru a-și zidi școală, și în scurtă vreme au adunat peste 20.000 cor. și în curînd își vor deschide școala lor, luîndu-și copiii dela școala maghiară, care-i prostește de tot.

Să vezi acum pentru asta burzuială între patrioți! Inspectorul a făcut arătare la fișpanul, că în numita comună e în curgere „agitație“ primejdioasă contra maghiarizmului, și cere să caute mijlocul de sugrumare a mișcării! Căci — zicea inspectorul în congregație, — e foarte primejdios (!) ce să face în această comună, nu numai pentru școala maghiară de aci, ci și pentru că dă pildă reală comunelor vecine (în care încă sunt mulți nemți, Svabi)!

Auzi, auzi! E „pilda rea“ cînd un popor să ridică să-și înalțe altar culturei lui, să-și facă școală, din care copiii să iasă mai luminați decît din școala streină a cărei limbă nu o înțeleg?! Și asta să numește de cătră zdropșii aceștia de „patrioți“ — „pangermanism“, adevărată lucrare de

întindere a valurilor mari germane, în pierderea celor maghiare, — deci trebuie dat în cap celor ce conduc mișcarea!

Li-a luat Dzeu mintea de tot la acești patrioți.

Rezerviștii sloboziți.

Ci-că între Impărăția noastră și vecina sa Rusia s'a ajuns la aflita înțelegere, încît își trimis acasă rezerviștii ce-i aveau adunați la hotarele Galiiiei.

Rusia avea deja adunate acolo 300.000 de oameni din rezerve (afară de trupele regulate!) Acum îi sloboade acasă.

Dar Austroungaria nu sloboade numai pe rezerviștii din Galiiia, pe cei din Bosnia nu, — căci în privința hotarelor Albaniei încă nu e înțelegere și cu Sîrbia poate avea încă val!

Scufari, cel cerut de Munte-negru ajutat de Sîrbia, poate fi încă jarul din case să se aprindă aci focul războiului!

Cîștigul „Victoriei“.

La articolul nostru din Nr. 10, prin care ne arătam durerea asupra felului lipsit de inimă cu care unele bănci ale noastre să poartă față cu poporul datorăș lor, chiar în anii cei mai răi economici, — în firul cărui articol am arătat că banca „Victoria“ din Arad a premers anul trecut cu o pildă foarte rea, — ni-s'a răspuns ceva în „Revista Economică“ din Sibiu și ceva în „Biserica și Școala“ din Arad.

„Revista Ec.“ ne-a răspuns serios și cinstit, precum cinstit și, bîn gînd izvorit a fost și articolul nostru din vorbă. Spune chiar că a probă (întărește) vederile noastre în ce privește formarea de cîștiguri prin urcarea neiertată a cametelor din partea băncilor. Ce privește pe „Victoria“ însă, cearcă să ne liniștească, spunînd că cîștigul cel mare al ei, care ne-a bătut și nouă la ochi, vine din faptul, că „Victoria“ în 1911 și-a urcat capitalul cu 1.300'000 și fondurile cu încă 700'000, așadar cu 2 milioane, și acestea întrînd în lucrare deplină în 1912, au dat cîștigul cel mărit

Nu ne punem la discuții de contabilitate cu domnii dela Rev. Ec. nici cu cei dela „Victoria“ însăși, — amîntim doar atît, că acel capital a fost vărsat aproape deplin deja în 1911 (nu avem la îndemînă prospectul să putem arăta acurat ratele vărsării aceluia capital nou), căci pe urma aceluia capital nou vărsat a crescut cîștigul băncii dela 238'000 cît era în 1910, la 282'000 în 1911. În această creștere, să află deja și venitul după capitalul nou vărsat pe timpul cît a stat la îndemînă băncii și în 1911. Prin urmare în 1912 creșterea cîștigului nu mai putea fi ca și cum cele 2 mil. ar fi intrat numai acum în lucrare!

Dar pe noi altceva ne privește și altceva, decît simple socoteli de contabilitate, care pot fi sucite și coperte pentru noi laicii, ne-a făcut să scriem acel articol, care e un protest contra tragerii de camete prea mari și fără dreptate de pe marea obște, de pe paturile cele mai lipsite ale neamului! Noi știm sigur,

și o putem dovedi domnilor dela „Revista Economică“, că „Victoria“ deja din vara anului trecut și și în timpul de față, ia cîte 9% percente pînă la 10% de pe datorașii ei cei cu împrumuturi mari de 8-10.000 cor. Chiar și de pe împrumuturi ce au fost votate așazicînd pe parola băncii, că vor fi taxate cît să poate mai cu cruțare fiind de așa natura lor și fiind ele deplin asigurate, și nici de umbra unei primejdii atinse.

Ce va fi făcînd banca cu alte împrumuturi mai mici, mai comune? Și pentru că ei i-s'au scumpit cele 6 mil. de reescompt, aflați dv., oamenii de bancă, că a fost și e drept și corect, ca ea să urce procentul dela 6, 6½, 7%, la 9, 9½, 10% peste toate datoriile băncii? O cer asta calculii reali și solizi ai băncii? Noi credem, că dacă ei i-s'au scumpit 6 mil., și ea lucrează cu 25 mil., apoi dacă scumpea împrumuturile cu 1% mult cu 1½ peste tot, — îi ieșea socoteala bine, normal. Sau la băncile noastre nu să cunoșc urcări decît de percente întregi?

Tozmai văd prin foi știrea că zilele astea iar să scumpesc banii. Scumpirea pornește de sus, dela Banca Angliei, care, spun foile, a urcat etalonul privat cu ½% (cu una a douăzecea parte din un percent!)

Auzi minune. Cu unu a douăzecea parte! De ce n'a ridicat și asta dintr'una cu un percent ori barem cu jumătate? Nu cumva pe la băncile noastre să rîde de o astfel de urcare? Ori urci, ori îi dai pace! Apoi vezi acea urcare arată calcul temeinic și cinstit la acea Bancă. Trebuințele ei numai atîta urcare cer, și ea numai cu atîta urcă. Nu cu toptanul, cît birue cu peptul!

Articolul nostru această rană a voit s'o atingă, purcezînd dela „Victoria“, a cărei urcare de percente și a cărei cîștig a fost și e prea strigător, — dar prin aceea am voit să înțelegă și alții că începem a ne îngrozi și a protesta contra purtării puțin umane, puțin iubitoare de neam, puțin solide, la care să cam dedau unele din băncile noastre. E timpul să se modernizeze și ele nițel și în privința asta.

Că părerea noastră nu e singură, ni-au dovedit-o mulți după apariția aceluia articolu. Un contabil dela o bancă de-a noastre, om cu vederi superioare și care să ocupă și scrie în materii economice și de bancă, zicea: Ați făcut un lucru bun, că ați atins chestia asta. Și mie de mult îmi umblă prin gînd să scriu aceste lucruri. Că e totuși de îngrozit, că băncile noastre în anii cei mai răi, cei cu „crize“, au cîștigurile cele mai marile și alții și alții.

Chemarea „Revistei Economice“ e, chiar pornind dela aceste discuții, să lucreze în viitor la îndrumarea politicii băncilor noastre, spre cărări mai luminate, spre zări mai ideale, spre fapte care să le apropie cît mai mult de inima poporului. Și atunci fie sigură că pe noi ne va avea între cei cari aduc slăvire cu dragă inimă acestor așezăminte economice naționale, că nu ne face nici o plăcere să le vorbim de rău, dar cînd nu mai putem, trebuie să ne arătăm durerea pentru rătăcirile ce vedem!

„Biserica și Școala“ să ne dea voie să nu-i ruspundem. Această foaie ar fi fost chemată, tozmai prin rostul cea il are, să ne îmbrățișeze cu drag pentru că cerem dela bănci mai

mult ideal, mai multă dărnicie pentru scopurile culturale naționale. În loc de asta, ea a publicat un articol nenorocit, veninos, perfid și plin de răutate. Ne numește „Efiști“ (păcătoși gata ași vinde neamul!) Treccm cu dispreț peste un astfel de glas.

Germania.

— Soare cu dinți, pace împănată de codru de baionete. —

Uriașa încordare a Germaniei de a avea armată nebiruit de mare!

Vechii Romani ziseseră: „De vrei pace, pregătește-te de războiu!“ Și o făceau și ei asta. Dar să se scoale ei din morminte și să vadă cum înțelege lumina de azi a să pregăti pentru a avea „pace“, — nu și-ar crede ochilor și ni-ar zice de sigur: „Nepoșilor, sunteți nebuni!“

În zilele noastre popoarele nu să mai pregătesc de războiu, ci își țin sub arme astfel de oștiri, pe care numai în zile de războiu ar trebui să le aibă adunate! Așa că, popoarele de azi nu mai trăesc de fapt zile de pace, ci nesfîrșite zile de războiu, care le storc și le sleesc de toate puterile materiale!

Mai nou Germania face iară un pas uriaș spre înzestrarea popoarelor cu armate, care să apese pe trupurile lor, ca și cum le-ai fi încărcat cu petri de moară, cu stînci întregi, sub care să se spe-tească, nu altă!

Împăratul Wilhelm al Germaniei cere, prin ministrii sei, dela dieta Impărăției, urcarea cheltuelilor pentru armată cu o mie de milioane de-odată! Un miliard creștere dintr'una, a cheltuelilor pentru înarmarea țării!

Și s'fălat împărăției ci-că va vota fără mare împotrivire uriașa îngreunare a cetățenilor pentru scopurile armatei.

De ce? Pentru că, zic cei dela conducerea împărăției, văzurăți cum fucură iară un pas mare înainte dușmanii noștri, Slavii? Prin războiul din Balcani brîul slav ce încinge marea germană (Germania și Austria) să întinsă și crescua neașteptat de mult. În jos de Dunăre, în Balcani, e în formațiune un mare stat slav, a cărui ascușiș e îndreptat contra împărăției vecine Austroungare, și așa și contra noastră, a Germaniei. De vrem să avem pace de acești vecini ce să tot întăresc și să apropie de noi, — trebuie să ne pregătim din vreme și din toate puterile, de războiul

Acum înțelegeți urmarea acestei vorbiri: Ca și mine ai să faci și tu, Austroungarie, ba încă tu mai virtos decît mine! Că a ta piele e mai aproape de focul ce ne amenință!

Și ca mine o să vie și conducerea Impărăției noastre să ne ceară același lucru: ridicarea cheltuelilor pentru armată la indoil cît

cele de azi! Că feciorii vedem că începură a ni-i lua la cătane în măsură îndoit de mare ca în trecut. La asentările ce-s acum în curgere, ia la ei de te uimești! Sunt toate în legătură aceste lucruri.

Teama Impăratului.

Decind cu nenorocirea de automobile dela Heningsdorb (de care am scris și noi în numărul trecut) în cercurile de Curte ale Germaniei s'au și gândit, ca așa o mișelie (de a întinde drot în calea automobilului) s'ar putea înfîmpla și altora. În deosebi anarhiștii răi ar putea pregăti în acest fel nenorociri capetelor încoronate.

De aceea sa hotărît, ca de aci încolo, înaintea automobilului cu care călătorește Impăratul Wilhelm, să meargă totdeauna un automobil al poliției la o depărtare anumită — că de s'ar înfîmpla să-i pună cineva o cursă de acest fel, aceea să fie descoperită de automobilul de pază.

Interesant e, că felul acesta de a face rău automobilelor a fost scris în un roman german din Brünn, și să vede că răufăcătorii dela Heningsdorf de acolo și-au scos — înțelepciunea.

Din România.

Fapta frumoasă a unui bărbat mare.

La 25 Febr. v. dl Dimitrie A. Sturdza, fost timp îndelungat președinte al partidului liberal din Țară, fost de repezite ori ministru și ministru președinte, dar de vre-o 5 ani retras dela lucrarea politică din pricină de morb, — a împlinit 80 de ani de viață.

Din acest privilegiu am mers la bătrînul bărbat politic și învățat, fruntașii partidului a cărui suflet și cap a fost el multă vreme, și l'au felicitat și i-au arătat dragostea și stima adîncă ce i-o poartă și azi și i-au dus frumoase daruri, ca aducere aminte.

Dar dl Sturdza e și secretarul general al Academiei Române, care l'a ales între membrii sei încă cînd era abia de 38 de ani, așadar e acum de 42 ani tot membru al celui mai înalt așezămînt de învățași din Țară. Academia și-a trimis și ea oamenii sei, în frunte cu președintele, ca să ducă închinarea luminatului așezămînt, vechiului și învățatului ei secretar.

Bătrînul sârbătorit a mulțumit foarte călduros de această luare aminte, spunînd în răspunsul seu. „Din copilărie am învățat, în casa părintească credința creștinească, iubirea de muncă și credința cătră țară, cătră neam! Aceste temelii ale vieții mi-au fost așezate de părinții mei, a căror viață era pildă vie pentru noi, copiii lor. Iubirea de

muncă și de ordine a fost dezvoltată în noi fără încetare“... —

Și, ca dovadă că aceste însușiri nobile au viat în sufletul lui și viiază și acum la adînci bătrînețe, — sârbătoritul învățat a legat de ziua sârbătoririi sale o faptă foarte frumoasă: a dăruit 100.000 Lei Academiei, din care ea să dea cite un stipendiu mare, unui liner care să se desăvîrșească în științele înalte de agricultură (economia de cîmp), în Germania, — și să se ajute îmbogățirea colecțiilor de istorie națională.

Iacă omul aieva înțelept și mare în gîndirea lui, care știe ce să prețuiască în viață și cum să-și arate iubirea pentru neam și pentru scumpa lui Țară!

Războiul.

Nu-i pace! — Și ea e încă departe!

De-o săptămînă încoace pe cîmpul de războiu s'au petrecut iar lucruri mai — și par'că o să urmeze încă!

Orașul Ianina, din josul Albaniei, pe care îl impresurau Grecii, — a căzut! După lupte crîncene și sîngeroase de două zile, comandantul cetății, a ridicat de-odată steaguri albe și a trimis vorbă comandantului grec, că — e gata de a să da prins.

Și a închinat cetatea, dîndu-se prins dimpreună cu 22.000 de soldați turci și cu toate armele și tunurile!

O parte a trupelor turcești însă, sub comanda altui general, vre-o 7000 de soldați, n'au vrut să se dea prinși, ci au ieșit spre Miazănoapte din cetate și s'au retras prin țară în sus.

Căderea Ianinei a stîrnit bucurie uriașă în Grecia și mare amărăciune la Turci.

Să vorbește că nu-i lucru curat. Să șoptește că Grecii ar fi cumpărat pe comandantul Ianinei de li-s'a dat bătut cu toată cetatea, că de nu ar fi așa, și el putea să se retragă din cetate ca celalalt general și n'a fost silit a să da prins! Ci-că el după încheerea păcii, va fi trimis naintea tribunalului de războiu care va cerceta lucrul cu de-amănuntul și de-l află vinovat, — e vai de el!

Bulgarii de cap cu Grecii.

— Intre Bulgari și Greci s'a dat la orașul Negrita o luptă proastă. Orașul e locuit de Bulgari, dar l'au cuprins Grecii ca luîndu-l dela Turci. Cînd o trupă bulgară a voit să între și ea în oraș, fiind că lor li-se cade orașul cel plin de Bulgari, Grecii li-s'au împotrivit și s'a dezvoltat o luptă aspră între ei, făcîndu-și unii altora pagube însemnate.

Adrianopolul să clătină?

— La Adrianopol s'a început de nou bombardarea cetății. Bulgarii, înăriși cu trupe sîrbești, vor să-i dea asalturi nouă, — căci, după știrile ce le au Bul-

garii, cetatea nu să va mai putea ținea mult!

Ci-că însuși Sukri-pașa să clătină în credința lui și ar fi trimis la Țarigrad întrebare telegrafică (fără drot) întrebînd pe guvern, sub ce condiții ar putea să dea cetatea, căci nu să mai poate ținea?

Încăerare nouă?

Pe cîmpul de luptă înmuindu-să mult vremea, armata turcească dela Ceatalgea și Bulair să mișcă spre a da atac pe toată linia!

Simbătă a fost la Sakiköj o luptă crîncenă între Turci și Bulgari, în care Bulgarii au fost respinși!

— Pacea nu prea face pași înainte. Turcii nu să pot nici ei împăca așa ușor cu o pace așa umilitoare cum li-o cer Bulgarii, și de aceea tragăna lucrul și îndată ce dă vremea spre mai bine, își mai încearcă norocul armelor.

La Scutari.

Zilele astea să vor da lupte grele la Scutari. Muntenegrul a căpătat ajutor dela Sirbi și acum sar cu puteri unite asupra cetății ca doară doară o răpun!

Deocamdată steaua păcii, e încă bine departe!

Incordarea între România și Bulgaria

stă pe loc. Trimișii amînduor țărilor sunt acum la Petersburg, unde-s adunați ca judecătorii trimișii celor 6 puteri mari, cari cearcă să facă pace între vecinele cetate pentru gardul dintre grădinele lor.

Să spune că Bulgaria s'a cam împăcat cu gîndul că va perde orașul Silistra, care va trece României, — dar în schimb nu-i va da României atîta hotar pe țărmul Mării Negre, cît îi cere România.

Ci-că mai ales de aceea vrea acum să-i dea atîta, că vrea să între după aceea în legături de alianță (tovărășie de arme) cu România, avînd de-adreptul lipsă de alianța României!

Așa să spune acum mai nou, după-ce numai ieri-laltăieri să spunea, că încordarea e așa de mare, că numai cu sabia să va putea croi „dreptatea“!

Dar așa să schimbă știrile într'una de azi până mine.

Nu să poate încă ști ce va fi!

Pățania

săracului Român în Budapesta.

În Ianuarie anul trecut un biet Român ardelean, s'a hotărît să iee și el lume în cap și să plece — la America a tot fericitoare. Și-a vîndut amul ce-a putut și și-a făcut rost de creștari de drum, s'a urcat pe tren și nu s'a mai oprit pînă la Pesta. Aci a mers în cancelaria societății de corăbii Cunard-Line, și-a scos bilet de vapor peste Fi-ume. Apoi, ca toți călătorii la America, a trebuit să treacă prin vizita doftoricească, care să statorea- scă de e sănătos ori nu, — căci

pe cei ce nu să află bine cu sănătatea nici nu-i lasă să plece, că și așa îi respinge la țărmul Americii.

Dar doctorul a aflat că omul are boala lipicioasă de ochi zisă „trahoma“, și l'a trimis să meargă napoi acasă.

Desnădăjduit, omul întrebă: Dar cu biletul meu de corabie ce va fi? Iși capeți banii napoi, i-s'a răspuns. Inse bietul om nu mai știa calea la cancelaria vaporului. A agrăit în drun pe un pleuar, Francisc Dobias, rugîndu-l să-l călăuzască pîn' la cancelaria vaporului. Acolo și-a scos omul banii napoi și încă în aceeași zi voia să plece acasă. Dobias însă l'a sfătuit să plece numai mâne dimineață, că a umbla așa noaptea pe tren, e rău și poate răătăci calea undeva, și cite toate.

Și l'a dus pe om în o crîșmuță din o uliță apropiată. Aci Românul a nimerit în o odaie cu un anumit Ugriczky, și cu fratele acestuia, ceva calfe de negoț. Și-a luat Românul cîrpa cu creștării și a pus-o sub cap, sub perină, ca să fie sigur că nu i-o poate scoate nime, că aci îl simte de vrea sa umble. As! Ortacul său de sălaș, Ugriczky, avea mîna subțire și lungă și a știut-o viri așa de bine sub perina Valahului, cît acesta nici poveste să-l simț! l'a scos cîrpa cu banii și i-a dat fratelui seu, să se ducă în altă crîșmă și acolo să-l aștepte. Apoi s'a sculat frumos și el și s'a îmbrăcat. Românul, care durmea greu, nu l'a simțit. Și dus a fost.

Bietul Todor a rămas fără un bănuș pe ulițele orașului mare. S'a dus la poliție și s'a plîns. Poliția și-a dat toată silința să descopere pe mișei care au durmit cu bietul om în o odaie, dar nu i-a putut afla! Atîta de jalnic și-a plîns bietul om povestea sa tristă și așa plîngea de amar, că li s'a făcut milă de el și i-au adunat milă, vre-o 10 coroane, și i-au dat pașaport de silă (șupă) cu care să se poată întoarce în satul seu.

Poliția apoi a luat la ochi și la pîndă locurile în cari aflase că umblau mai des cei doi frați cari au furat pe Român. Că se gîndea că trebuie să mai vină ei napoi să mai cerce ce-au cercat și ce au văzut că au izbutit. Gîndul rău îi aduce pe ei iară pe-aci!

Așa a și fost. Zilele trecute, după acuși nu an de zile, ei iar s'au ivit aci. Un detectiv (polițist ascuns) s'a dat pe lîngă ei și s'a legat prețin cu ei, pînă i-a făcut de și-au descoperit lui taina lor, — atunci, încredințat că dară astia-s paserile bune care au furat anul trecut pe săracul Român, — i-a prins frumos de guler și i-a dus la poliție. Iși vor lua pedeapsa vrednică, dar ce folos dacă n'or avea ce lua dela ei, ca să dea napoi bietului Român furat de ei!

Așa e cînd umbli ca strein prin Pesta. La tot colțul de stradă te pîndește un hoț.

Dar „agitatorii“ din Sătmar, cari lucrează contra Românilor? Numai Ungurii au drepturi în țara aceasta? Nu vorbește legea de „cetățeni“ între cari suntem și noi?

Săracii de noi! Sunt numai câteva zile, de când comisia administrativă a Bihorului a pornit cercetare contra învățătorului gr. orl. Petre Șireag din Topa de jos pentru că ar fi zis (spun ei) următoarele: „Dacă ne mărește ministrul plata, e bine. Eu, pe urmă, trec la penzie, și cu banii ce-i am voi face — politică românească“.

Iată iubitorilor cetitori, ce nu este iertat în Ungaria: să faci politică românească sau slovăcească, — numai ungurească!

Așa se măsură la noi: cu două măsuri: Ții cu stăpînirea: ești răsplătit; ești cu poporul și cu dreptatea: umblă să te pustiască de pe unde te găsească. Iar vina tuturor acestor ticăloșii, cari vor pieri odată cu toată uriciunea lor, suntem și noi. Neștiința, nepăsarea noastră, inima noastră slabă, când alegem deputați, membrii în congreșii, notari și alte bețele pe capul nostru. Să fim noi atunci altfel de oameni, și toate aceste stări se vor schimba!

Citește oare cineva în cercul Sascăi șirele acestea?

Dascălul.

Își arată coarnele

vlădicia gr.-catolică maghiară.

— Roma, strașnică! —

Biserica greco-catolică română are la Careii-mari un Vicariat (oficiu mai înalt în rang decât un protopopiat). Reverendisimul dn Romul Marchiz e Vicarul aceluia tract.

Dar Careii cad și ei între comunele și hotarele pe care politica păcătoșilor din Pesta, le-au scris pe hirtie ca să se țină de Vlădicia cea nouă greco-catolică maghiară, și nu mai mult de cea greco-catolică română, de care s'a ținut până acum totdeauna.

Abia că s'a așezat în scaunul vlădicesc de Hajdudorog-Hodorog noul Vlădic, — el a și început să facă altă ordine prin comunele în care până azi Românii erau și sunt hotărâtori. Printre cele dintii a luat la ochi protopopiatele dela Careii-mari și dela Sătmar! A rînduit vlădicul cel cu potroz nou, că la Sătmar să meargă ca protopop un anumit Göncy Antal, iar la Careii-mari unul Mitrovics Elek.

Înții au mers niște hirtii dela Vlădicie către oficiile protopopești greco-catolice (române) de acolo, prin care erau vestite că scaunele lor își capătă iacă domni noi, — și apoi au și sosit și domni noi, care să se așeze dară în scaune.

Dar au pășit'o și dumnealor și hirtile vlădicesii. Ei au mâncat'o, cel puțin acum odată, așa după cum li-s'a căzut, cam nespălat! Hirtile vlădicului au fost trimise napoi chiar nedesfăcute, — că so-

sind ele la adresă greșită, bătînd la o ușe, prin care intrare nu li-s'a poate da! Iar cînd pe urma lor au sosit și noi „pásztori“-i, adică lupi îmbrăcați în cojoc de păstori, — n'a vrut nime să iee nici o știre de venirea mnealor! Nu i-a cunoscut nime, nu li-s'a spus nime, — ci li-s'a arătat pe unde să-și facă calea întoarsă!

Și au fost siliți să și-o întoarcă! Că aci nu li-a simțit nimenea nevoia de mîntuitori, nici a vrut să știe ceva de ei.

„Unirea“ scrie că chiar în cercuri preoțești unii să rușinează de felul acesta de a supune cu sila, cu puterea, cercuri bisericicești la stăpîniri streine de ele și de inima lor. Și ci-că așa ceva nu s'a mai făcut nici în biserica catolică, decât în veacurile întunecate de mijloc!

Dar pentru ca stăpînii, puterea vlădiciei numite, să nu pară că ea a fost înfrîntă, respinsă și rușinată, — a cerut întervenirea sfîntului părinte Papa dela Roma și a sfîntnicilor sei mai mari și mai apropiați: Și ci-că sfinții lor ar fi hotărît, că preoții îndărătnici și neascultători, să fie îndată scoși din slujbele lor!

Ți-ar veni să zici că așa ceva nu să poate. Capii bisericei catolice dela Roma nu s'or lăsa ei chiar așa de tare unelte în mâinile ministrilor unguri, contra fraților lor de sînge și de lege, a Românilor uniți dela noi. „Unirea“ din Blaj însă scrie privitor la asta așa:

După cele întimplite, nu vom mai fi așa de naivi (pușini pricepători), ca să credem, că Roma nu va da o astfel de poruncă!.. Va da-o! Dar suntem încredințați, că nici cu măsuri de acestea războinice, nu va ajunge la nimic!

Așa să fie. Nimic și praf și pulbere să se aleagă de poruncelile și învoelile Romei, date în privința asta, cu atîta lipsă de bună socoteală!

Dela oraș.

— Lupta contra aruncului comunal. —

Reprezentanța a respins de nou aruncul.

Orașul Orăștie este dintre puținele comune cari au avut norocul a scăpa până acum fără arunc comunal. E doar și Orăștia dintre orașele, cari erau pe vremuri cetăți aproape curat săsești, și cari, în puterea drepturilor deosebite ce li-se dase și de cari s'au folosit sute de ani, — și-a putut aduna averi însemnate, din a căror venite să-și copere lipsurile comunale, fără îngreunarea locuitorilor sei prin aruncuri.

Și azi acest oraș are încă frumoasă avere. Dar trebuințele administrării au crescut cu vremea mult față de trecutul, înții prin înmulțirea slujbașilor orășenești în

măsură neasămănat de mare față cu trecutul, a doua prin urcările de plăși tot în așa măsură, cerute de vreme și de împrejurări, — așa că, deși orașul are încă frumoase venituri din averile sale, toluși cheltuelile au ajuns a le înghiți aproape pe toate. Ba de 3—4 ani conducerea orașului, încearcă în fiecare an, la pertractarea bugetului, a împăca pe reprezentanți cu gîndul, că și noi trebuie să punem arunc comunal, căci fără de acela, nu mai merge coperirea cheltuelilor!

Reprezentanța însă în fiecare an a aflat, că să pot coperi toate cheltuelile fără arunc, scoșînd la iveală ba ici, ba colea un nou izvor de venit, care, folosit cu înțelepciune, ajută ca să nu băgăm pe locuitori în arunc comunal.

Indeosebi dl primar Andrae, să pare că crede, că e un ideal, după care trebuie să se zbată a-l avea ori-ce oraș: aruncul comunal, și dsa de cînd e în capul orașului, mereu și mereu întocmește de așa bugetul, ca să trebuiască votat arunc comunal.

Bugetul anului de față, 1913, era arătat ca încheiat cu o lipsă de 14.000 cor., pe care magistratul propunea, ca să fie coperite prin arunc de 18%. Să spunea mereu în dreapta și 'n sînga, că până acum a mers cum a mers, orașul a tot scăpat de arunc, dar acum i-s'a înfundat, acum e silit să-l voteze, că altă mîntuire nu mai e!

Apăsați de această grijă ne-am adunat la ședința de Luni, 10 Martie, a reprezentanței orășenești pentru pertractarea bugetului. Fiecare căuta pe pagina bugetului care arată izvoarele de venit, să vadă, nu ar fi de descoperit încă un venit, ceva care ne-ar putea mîntui?

Și — s'a aflat! Încă ușor s'a aflat. Două izvoare, nici nu unul, cari pot da de două-trei ori mai mult, decât e lipsa (deficitul) din planul de buget. Un izvor l'a arătat membrul reprezentanței dl I. Branga, pe celalalt dl profesor I. Görög.

Dl Branga arată, că vama tirgurilor pentru orașul Orăștie, e tot așa de mică, că nainte doar cu 30 de ani, pe cînd, potrivit timpului de azi și dezvoltării orașului și în sămănare cu vămile altor orașe, această vamă să poate, ba și trebuie ridicată, în unele puncte ale ei la chiar îndoit cît e azi! Și și atunci abia vom fi pe o treaptă cu alte orașe din jur. Și singură această regulare a vămilor orășenești, ne aduce mai mult decât e „deficitul“ bugetului. Să pregătească magistratul schimbarea regulamentului vămilor și să se ajute de aci, — și iaca nu-i lipsă de arunc.

Dl Görög pune degetul pe un alt titlu de buget de unde orașul poate face bani, încă și mai repede. Cînd vrea. Anume arată că orașul are în curtea orașului blane scumpe de stejar și alt lemn

de lucru, adus aci gațe, în preț de peste 40.000 cor. Întreabă pe dl primar cît a luat în buget din prețul acestui lemn scump și căutat? Dl primar spune că... n'a luat nimic, căci acel lemn uneori trece, uneori nu, și nu ești sigur că poți vinde ceva din el ori ba... El are preț atunci cînd alții îl caută, dar cînd însuși îl îmbii, trebuie să-l vinzi mai ieftin.

Reprezentanța a rămas foarte mirată, chiar neplăcut atinsă de această ciudață „economie“, de a retăcea din buget poziții afit de însemnate și a te plînge că n'ai venite deștule! S'a făcut o aspră critică și a gîndului aceluia de a ținea tu lemnele prețioase până va veni să le caute cineva! S'a dat îndrumare magistratului să facă publicațiune că are de vîndut lemne de lucru, și de sigur că-i vin cumpărători și din mari depărtări după ele. Și-apoi decât să le fii aci, ca să se strice cumva, așteptînd un preț mai mare nu știu cînd, nu-i mai cuminte să le vinzi, fie și cu un percent oărecare mai mic, a cum, și să te ajuți dela oraș? — S'a pus drept aceea în buget ca venit nou 12.000 cor. din vânzarea acestor lemne, — din care poate incurg 15—20.000 ori și mai mult, numai în acest an.

Și prin asta iaca să coperi „deficitul“ și nu fu lipsă de nici un arunc, ba nu va fi nici în viitor, mulți ani de zile!

A făcut o ciudață impresie faptul, că dl preot săsesc Orendi, ținuse chiar la începutul ședinței o vorbire mai mare și „documentată“, arătînd că a cercetat bugetul din fir în păr, l'a întors pe toate laturile și s'a încredințat că nu-i și nu-i modru a mai cruța la cheltueli, nici a mai găsi venituri nouă, — deci, ori vrem ori nu vrem, alta nu ne mai rămîne, decât să votăm aruncul cerut de conducerea orașului!

Și uite că erau încă izvoare! Oare dl preot Orendi de fapt să nu fi știut că mai sunt și mai pot fi venitele pe care le-au descoperit, iaca, membri cari n'au făcut un studiu așa adînc asupra bugetului?

Așa s'a trecut cu pace și de data asta peste cererea de arunc, fiind ea înlăturată, ba noi credem că e înlăturată pentru ani îndelungași!

Corespondență.

Sărbare în Ghilad.

Domnule Red! Cu bucurie vin să vă vestesc că comuna noastră Ghilad a avut Dum. în 17 Faur sărbare dintre cele mai frumoase. Anume în această zi sa pus piatra fundamentală la școala cea nouă, care va adăposti de aci nainte tîncretul obligat la școala din comună. Sfințirea sa făcu cu mare pompă prin preoții locali, fiind de față popor numărös, pe fața căruia să cetea bucuria ce i-a adus'o acest praznic. În sunet de clopote,

și bubuit de trăsuri am eșit cu toții la locul de zidire, unde s'a sfințit apa cu care s'a stropit locul pe care să va înălța noul altar al culturii poporului nostru. La sfârșitul sfințirii, care va rămânea neștearsă în inimile tuturor, dl preot Nicolae Chicomban rostește o predică potrivită, arătând în cuvinte alese cât de însemnată e școala pentru poporul nostru și laudând sirguința poporului, care ridică o școală atât de frumoasă.

Măreața serbare a mișcat pe ascultători.

Laudă să cuvine tuturor poporenilor din Ghilad, care și-au dat silința și truda la ridicarea acestei școli, laudă să cuvine conducătorilor lor la bine.

Fraților Ghilezeni, dați înainte pe drumul dreptății și nu vă uitați nici când de așezăminte noastre, ci căutați să le spriginiți din toate puterile, căci atunci și Dzeu vă va ajuta!

NOUTĂȚI

Sărbătoarea pomilor.

O viuă dorință a „Reuniunii Economice” din Orăștie, să împlinește în primăvara asta: Reuniunea a primit înștiințare, că, în urma rugării sale înaintate încă în vara trecută, a fost acum împărțită din partea ministerului de agricultură, cu un număr mai mare de altoi, cu preț scăzut. Până acum i s'a făcut cunoscut că va căpăta 500 altoi de măr și 100 nuci din pepiniera (școala de altoi) din Teiu, și desigur va primi încă meri și peri și cireși și vișini dela școli de pomi din alte părți. Reuniunea a cerut vre-o 2400 de altoi și crede că va primi cel puțin 1500.

Potrivit hotărârilor luate de comitetul Reuniunii, altoile acestea vor fi duse aproape toate, în comunele Romos și Romoșel.

Îndată ce ele sosesc, comitetul Reuniunii trimite doi sau trei membri ai săi, să iasă cu altoile în comună, și acolo, în firul unor prelegeri practice economice din ramul pomării, să se facă 4—5 plantări de model în 4—5 grădini. Tot poporul să vină să vadă în toate amănuntele cum să pune o altoaie în chipul cel mai cuminte, ca să fie omul sigur că ea să va și prinde, — și apoi, după acest chip, să meargă toți să-și pună altoile lor.

Ducând astfel de-odată 6—700 ori 800 de pomi într-o comună, peste 4—5 ani, acea comună ajunge la un așa frumos venit din poame, încât să va simți binele ce îl poate avea poporul din răsplătitorul ram al pomării, pe care azi Români nostri pe multe locuri nu pun nici un preț, ori un preț de tot neînsemnat.

„Reuniunea Economică” dela Orăștie, nădăjduiește că în acest fel va putea avea frumoase sărbători economice, închinată de

data asta pomilor, acum odată în aceste două comune, apoi în alle două și în altele, — până va ajunge ca jurul Orăștiei să fie foarte bogat în pomi de soiuri ales! Atunci negustorii de poame vor veni din mari depărtări ca să le adune, vărsind frumoși bani în șerparele poporului.

E acesta unul din punctele de lucrare pe care Reuniunea și le-a pus în programul său de muncă, întru binele poporului, și credem că unul din cele de mai mare folos.

Altoile până acum înștiințate vor fi duse toate membrilor din Romos, iar cele ce vor mai sosi vor merge la Romoșel. — Aceste comune sunt luate de data asta în program pentru a fi înzestrate în chip simțit cu altoi.

Dela fetul vechiu de împărțire a altoilor, de a le da adecă ori-și-cui, pe ori-și-unde, — când își ducea un om de ici o altoaie, altul de dincolo alta, după care nu să simțea nici omul, nici comuna că a dat înainte în pomărit și a ajuns la venit frumos din el, — Reuniunea să abate și va purcede pe viitor după chipul nou, pe care îl crede de mare folos înaintării pomării și ajutorării poporului nostru.

Cu cât să dau aceste altoi? Cu prețul, neînsemnat de 14 cr. (28 fileri) una. Pe Reuniune o costă altoile, plătind ea și pachetarea și trenul și celelalte, 12 cr. (24 fil.) una. Iar fiindcă la împărțire unele să mai perd, altele să strică, ori nu ies la număr, — pentru aceea, ca Reuniunea, ca să nu aibă și pagubă (căci la câștig nu rîvnește), trebuie să le dea cu 14 cr. una.

Însemnăm și aceea, că la împărțirea de altoi, Reuniunile capătă frunța altoilor ce să împart. Singuraticii nu le capătă acelea din 1 cor. firul, ba 1 cor. 20 fil. și 1 cor. 50 fil. firul. Așa că, cei ce le capătă dela Reuniune, au aci îndată la cumpărare un frumos câștig.

Mari nenorociri pe corăbii. Corabia engleză „Alum Cline” avea să ducă 3400 măști de dinamită din portul (stația de corăbii) Baltimore spre Indii. Pe când o încercău, din nebagărea de samă a unui lucrător, dinamita a luat foc, corabia a fost spartă și făcută toată jandări, ba și două din apropierea ei au suferit stricăciuni simțite, — iar jandările izbite de dinamită în toate părțile, au rănit și pe oamenii de pe alte corăbii. O sută de matrozi (soldați de corabie) au fost omorâți și vre-o 200 greu răniți.

— O altă nenorocire, aproape la fel, s'a petrecut pe o corabie germană în Wilhelmshafen (Germania): două vase de luptă, un încrucișător și un torpilor, s'au izbit de-olaltă. Torpilorul a fost tăiat în două de încrucișător. Torpilorul s'a scufundat îndată și cu toate sforțările ce s'au pus de cei de pe încrucișător, n'au putut mîntui decît pe un ofițer și cîțiva soldați marinari, iar 60 de inși s'au scufundat împreună cu vasul lor sfărîmat!

Se caută pușcă mincinoasă, pe sama armatei. În anii din urmă armatele să înzestreză cu tot mai multe mașini de pușcat, cari pușcă grozav de mult, risipesc 500 de gloanțe pe minută, față de un pușcaș de rînd care abia poate pușca 15—20 de gloanțe. Risipește mașina de pușcat gloanțele în jurul ei, mai altfel decum zboară sămînța din mîna sămănătorului și tot așa ca din mîna sămănătorului zboară și gloanțele în cerc, pe o linie mai mare ori mai mică, precum o cîrmuește pușcătorul.

Cei ce n'au văzut încă mașină de pușcat, mai ușor vor înțelege dacă o asemănăm cu — pușca de apă! Cel ce cîrmuește pușca de apă, împoacă cu ea în dreapta și 'n stînga, în sus și 'n jos ori o sloboade toată într'un punct, — după cum cere trebuința. Chiar așa să cîrmuește țeava mașinii de pușcat din care ploaie gloanțele ca stropii de apă din țeava puștii de apă și pușcașul o cîrmuește cum îi place. În sus și 'n jos (de pildă împoșcînd un deal din fața lui), în dreapta ori în stînga ori descărînd tot într'un loc grindina de gloanțe!

Așa-i asta în vreme de luptă cu gloanțele aspre.

Dar în vreme de pace, când să face numai școală cu această mașină afurisită, când învață cu ea, — ea și atunci face stricăciune mare, nu în inimic, ci în — patrone! Că trebuie să puște mii și mii de patroane oarbe (fără glonț), cari însă și ele sunt scumpe și cer cheltuială prea mare.

De aceea conducerea armatei a cerut celor pricepători să iscodească o astfel de unealtă care să înlocuiască mașina de pușcat în vremea învățaturii, așa, că să nu să facă cu ea alita risipă de patroane. Și ci-că un Vinez a izbutit să iscodească o așa unealtă, care face tocmai zgomotul mașinii de pușcat, pocnînd așa ca și cum ar pușca cu ea, — dar de fapt fiind acelea numai niște pocniri goale, ce nu potop praf și nu ruinează la patroane. E adecă — o pușcă mincinoasă cu care să se joace soldații în vreme de pace!

Vezi aci odată e bună și minciuna.

„Revista Teatrală” e numele celei mai nouă foi culturale ce a început să iasă la noi. E organul „Societății pentru fond de teatru”, ieșind de 2 ori pe lună, sub îngrijirea secretarului literar al Societății dl Dr. Horia Petru Petrescu, aducînd ceretări și articli asupra mișcării teatrale și a foloaselor ei, cu privire asupra producțiilor teatrale și cu piese, originale ori traduse. — E un organ de netăgăduit folos pentru cultura noastră teatrală, — dacă va fi condus cu destulă grijă, pătrundere, știință și autoritate. Membri ordinari, pe viață și fondatori, primesc revista gratis. Pentru nemembri abonamentul e 3 cor. pe an. A să cere la redacția și Administr. ei în Brașov, Tîrgul Grîului 4.

Banca „Poporul” din Săliște, după cum ni-se scrie, a votat în adunarea generală din 23 Februarie n. 100 cor. Reuniunii Economilor din Săliște, 50 cor. Reuniunii Pompierilor, 50 cor. Reuniunii de înfrumusețare de acolo; apoi: 100 cor. Mesei studenților din Brașov, 400 cor. pentru înscrierea institutului „Poporul” ca membru fondator la „Asociațiune”, 50 cor. copiilor săraci din Săliște, și 500 cor. Fondului de binefaceri.

Asta ar fi ceva! Din America vine o știre ce stîrnește mare uimire. Ci-că un electrotehnic (meșter ce lucră la electrică) John B. Flowers din Brooklyn, ar fi descoperit o mașinărie (aparat) așa ca telefonul, dar pus în legătură cu mașina de scris. Azi cînd vorbești în telefon, te aude omul dela celalalt capăt al drotului și îți împlinește ce-i ceri. După aparatul lui Flowers, ce vorbești telefonului, te aude mașina de scris și aceea îndată să pune în mișcare și scrie pe hîrtie tot ce i-ai vorbit prin telefon!

E de necrezut. Îți faci cruce ca de lucru necurat, — și ca mîne te trezești că-i chiar adevărat!

Asta apoi ar fi ceva!

Glumă de April, nainte vreme, ori ce să mai fie și asta? Foile din Viena scriu următoarele: Unui muzicant, Carol Hascovec, i-a născut femeea în 1888 o fetiță, pe care au botezat-o Hedviga. Fata creștea, a umblat la școala de fete, a gătat școala, și a fost luată chiar ca guvernantă (îngrijitoare lingă fete) în un internat de fete. — În timpul din urmă însă, Hedviga noastră s'a pomenit că ea trece prin niște mari schimbări, alit sufletești cît și trupești! Anume: începură a-i mijii... mustățile; pe barbă îi răsăriră pe încetul firicele de păr; vocea i-se făcu tot mai groasă, mai bărbătească, ba chiar și formele de femeie îi piereau tot mai mult, așa că biata Hedviga, numai cu mari ascunderi și meșteșugiri, să mai putea ținea, ca să nu fie de risul prietinelor ei.

Intr'o bună zi însă s'a pomenit, spre cea mai mare a ei uimire, că ea să prefăcuse de tot în bărbat!

S'a dus în secret, la clinică (marele spital), unde s'a dovedit oficios această schimbare uimitoare.

De atunci Hedviga s'a încredințat, că nu mai poate rămînea cea veche, nici să-și ducă lumea printre fete, ca îngrijitoare. Ea s'a dus la matriculă, unde a trebuit să-i schimbe numele de față în numele de bărbat Francisc. Și așa, femeea de odinioară, s'a pomenit acum, la e-tatea de 25 ani, — flăcău de in-surat!

Nu suntem încă la întîia April și de aceea stăm zăpăciți în fața acestei știri, care ar arăta un joc al naturii cum nu s'a mai pomenit.

Petrecerea din Comana. Ni-se scrie: Una din cele mai frumoase petreceri populare de pe Țara Ol-tului a fost de bună seamă petrecerea populară aranjată de tinerimea română din Comana su-

perioară în ziua de întâmpinarea Domnului — sub conducerea harnicului inv. Alexandru Comșa. — Rar mi-s'a dat să văd o lineime, care să dovedească alita isfeșime în cîntarea, teatrul și jocul românesc.

Cele două frumoase cîntări în 4 voci: „Cîntecul înstrăinatului” și „Bucurii nevinovate” au fost executate cu multă pricepere de un puternic grup de tineri conduși de inv. A. Comșa, iar piesele teatrale ni-au dat privilegiu să admirăm jocul pe întrecute de bun al fetelor și feciorilor. — Laudă bravei tineri, și vrednicului conducător.

Meseriașii nostri.

— Concertul de prinderea postului. —

Cu bucurie am scos și altădată și cu aceeași plăcere scoatem de nou la iveală frumoasele străduințe ce să pun de Societatea meseriașilor nostri în timpul mai nou, sub președinția dlui Adrian Cristea, întru dezvoltarea unei vieți culturale, care să înalțe prețuirea de sine, mîndria nobilă, în meseriașii nostri și să le dea cit mai multe privilegii de cultivare, prin ședințe literare, prin concerte și producțiuni.

Corul Reuniunii meseriașilor nostri, format în mare parte din meseriași, cu ajutorul mai multor alți inteligenți, s'a înciripat bine și să avîntă deja la producțiuni ce slujesc spre cinste. Concertul dat de prinderea postului a avut un program isteț ales și cu puncte atractive și plăcute. Cele mai multe din aceste puncte au și reușit deplin, îndeosebi au plăcut prestațiunea soliștilor doșora: Vasilca și Dr. N. Damian, cu vocile lor plăcute și puternice, apoi cvartetul cîntat cu măiestrie. Dl. Corneliu Moldovanu, cul-tip., a declamat cu toată însufleșirea o lungă baladă istorică: „Craiu Munților” de Maria Cioban, poezie plăcută, cu fond național. A fost răsplătit cu aplauze.

Că în două din punctele corului s'au întîmplat și mici greșeli, a detras nișel din buna impresie generală, dar credem că peste aceste greșeli să poate trece cu bunăvoință, cînd să știe, că corul nici nu a avut timp destul de pregătire, dela cel din urmă concert pîn' la acesta. Suntem siguri însă, că în viitor vom avea tot mai bune producțiuni, căci voie bună și sîrguință să vede în societatea meseriașilor nostri.

Această pornire a lor spre bine o onorează și banca „Ardeleana” care a dăruit din venitul său curat din anul de față 1000 cor. reuniunii meseriașilor nostri, ca să aibă cu ce arangea și vre-o expoziție industrială, să se întindă dar spre muncă nouă, tot mai avîntată și înălțătoare.

Dorim să o vedem și aceasta dusă cu bine la sfîrșit.

Mulțumită publică

aduce Reun. meseriașilor români din Orăștie acelor p. t. domni, cari cu ocaziunea concertului din 8 Martie 1913 au binevoit a suprasolvi următoarele sume: Dr. August Deac 10 cor., Iosif Andrae 5 cor. Dr. Ioan Margița 5 cor. Dr. Aurel Muntean 4 cor. Ioh Melitska 3 cor. Iuliu Turdășan 2 cor. Dr. Ioan Jantea 2 cor. Dumitru Martin 1'20 cor. și cite 1 cor.: Nic. Tenase, Sponor Petru și Vasile Roșca.

Din ședința comitetului dela 11 Martie 1913.

Convocare.

Onorații membri ai „Reuniunii rom. de înmormîntare din Orăștie” sunt prin aceasta invitați, în înțelesul §-ului 14, litera f) din statute, a participa la

a XVI-a adunare gen. ordinară a Reuniunii, care să va ținea *Duminecă în 10/23. Martie 1913* în o sală a școlii gr. or. române din loc, îndată după eșirea din biserică.

La ordinea zilei:

Agendele prescrise de statute:

Raportul comitetului asupra anului de gestiune 1912; Raportul cassarului despre starea averii Reuniunii.

Eventuale propunerii, înștiințate la vreme, după statute.

Orăștie, la 10 Martie n. 1913.

Nicolae Trif, Ioan Moța.
președinte. secretar
(942) 1—2

Prăvălie!

Local frumos și încăpător de prăvălie, este de închiriat în Brad (comit. Hunedoarei) în locul cel mai de frunte din piața principală!

De acest local să mai ține o magazie mare și 3 pivnițe bune.

Să recomandă cu toată căldura în atențiunea negustorilor români.

Informațiuni la proprietarul casei: Banca „Crișana” din Brad.
(932) 2—2

Conducător.

Societatea acționară „Hebe” din Oláhszentgyörgy (Singeorgiu român) comitatul Bistrița-Năsăud, caută un conducător pentru manipularea, valorizarea și lățirea apei minerale „Hebe”. Competentul trebuie să poșadă cunoștință specifică în ceea privință și tot odată trebuie să aibă esperință practică referitor la regularea întocmirilor de scaldă.
(923) 3—3.

Reflectanții să bine voiască a se adresa la domnul Dr. Demetriu Ciuta avocat în Bistrița (Beszterczo), prezidentul societății acționare „Hebe”.

„ARDELEANA”

Institut de credit și economii în Orăștie—Szászváros.

Raportul direcțiunii cătră adunarea generală din 24 Martie n. 1913.

Onorată adunare generală,

De această dată, avem să Vă raportăm despre un an financiar extrem de deficil.

Anul economic anormal, îndeosebi însă, măsurile financiare și militare, impuse monarhiei prin situația internațională încordată, — au adus cu sine o depresiune generală a relațiilor de credit, de o gravitate și durată neobicinuite în trecut. În asemenea situație financiară, firește nici noi nu ne-am putut gândi în acest an la expansiunea operațiunilor noastre; ci grija noastră a trebuit să fie îndreptată spre salvarea altor interese mai superioare ale institutului, adecă: să satisfacem prompt angajamentelor noastre pasive; să nu exhaiam, ci să sporim după putință, rezervele disponibile, și, tocmai fiind anul economic greu, să cruțăm clientela bună de replătiri forțate.

În vederea acestor necesități, — indiferenți de criticele ce ni-s'au făcut, — la începutul anului am restrîns în măsură considerabilă, iar mai tirziu am sistat și continuăm a sista aproape cu totul votarea de credite nouă.

Mulțumită acestei măsuri de precauțiune, executate cu rigoare, — și fiindcă grosul deponenților nostri, nici în periodul cel mai critic al anului, nu și-a perdat cumpătul necesar, — în fine, în urma faptului, că aproape toate instituturile mari, cu cari ne aflăm în relații de reescompt, ne-au învrednicit și în aceste împrejurări grele, de încrederea și culanța lor neschimbată, — avem satisfacerea a Vă putea raporta, că:

fără a fi fost nevoiți să forțăm clientela la replătiri mai mari ca cele reglementare, din propriile noastre mijloace financiare, nu numai că am putut satisface prompt tuturor îndatoririlor noastre, ci, chiar și în acest an greu ne-a fost dat, să sporim considerabil rezervele noastre disponibile, reducînd creditul de reescompt cu K 130.000,—, rescumpărînd efecte lombardate de K 92.000,—, și sporind stocul efectelor noastre lombardabile, prin procurarea de efecte nouă în valoare de K 100.000.— Aceste rezultate, fără îndoială dau dovadă vădită despre o însemnată putere a forțelor proprii de rezistență financiară! Adeverat, că purcezînd astfel, precum am putut prevedea din capul locului, operațiunile institutului și profitul net al anului, în chip firesc a trebuit să meargă încitva îndărăpt față de anul premergător, — ne place totuși a crede că linia de conduită, ce-am aflat să o observăm în vederea binelui adeverat al institutului, va afla întreg asentimentul D-Voastră pentru-că, împreună cu noi, de sigur, nici D-Voastră nu țineți la operațiuni multe și profituri mari întotdeauna și cu ori-ce preț!

Trecînd la lucrările, cari ne-au preocupat în acest an îndeosebi, ținem să Vă accentuăm următoarele:

Voind să utilizăm, în favorul institutului, unele experiențe ale trecutului și să precizăm mai multe chestiuni, parte controversate, parte rămase nereglementate în trecut, — am pregătit un proiect pentru modificarea unor articoli din statute; am elaborat o nouă „Pragmatică de serviciu”, în care am precizat condițiile de intrare, înaintare și eșire din serviciul institutului, precum și drepturile și datorințele funcționarilor peste tot, — și, în fine, am revizuit și completat Regulamentele, referitoare la agendele organelor executive ale institutului. Toate acestea elaborate, de ordin organizatoric, Vi-le prezentăm, spre a lua act de cuprinsul lor, respective spre a le aproba prin votul D-Voastră.

La postul de Director-executiv, rămas în vacanță cu finea anului 1911 am ales, — în mod definitiv și în prevederile Pragmaticii de serviciu de nou votată, — pe directorul „Casei de păstrare din Mercurea” dl Dr. Octavian Sglimbea, care la 1 Novembre 1912 a intrat în serviciul institutului.

Una din preocupările noastre în acest an a fost pregătirea și înfăptuirea transacției, încheiate cu orașul Orăștie, referitor la pretenziunea, ce-o am avut asupra întreprinderii electrice din localitate R. Kaess. Prin faptul, că acest împrumut nu a fost ținut în limitele și condițiile, în cari au fost contractat, și, fiindcă la incassarea intereselor și ratelor de amortizare nu s'a urmat cu rigoarea cuvenită, pretenziunea institutului în

vremea din urmă ajunsese la o sumă, care nu mai era nici destul de rentabilă, nici în de-ajuns de asigurată.

Pentru acest motiv, profitând de un proces ce-a obvenit între oraș și firma R. Kaess, relativ la răscumpărarea instalațiilor electrice din Orăștie, în decursul anului am cedat pretenziunea noastră asupra orașului. Ținând în samă la primul loc cerințele solidității afacerilor noastre, am convenit să facem această tranșă chiar și cu jertfe materiale însemnate, renunțând la o parte a pretenziunii noastre, formate altcum în mare parte din interese neîncasate la timp.

În schimb însă, eliberând un capital considerabil imobilizat pe un period de 30 ani, ne-am creat posibilitatea să-l punem de nou în circulație, plăsindu-l mai potrivit împrejurărilor noastre locale. Avem credința, că învîrtind această sumă de nou, prin plusul de rentabilitate, ce cu siguranță să va obținea, pierderea ce-o am avut, — dar care a fost deplin amortizată în decursul anului, — cu timpul va fi deplin echivalată.

Tot referitor la agendele din acest an, avem să Vă raportăm, că inactivarea fondului iubilar economic, creat în anul trecut, avînd în vedere anul nefavorabil, îndeosebi însă, fiind postul de director aproape anul întreg neocupat, a rămas să o facem abia în cursul acestui an.

Anul expirat a avut darul, să ne evedențeze de nou în mod vădit, cîtă importanță au în viața unui institut, de-o parte rezervele proprii, iar de altă parte mobilitatea pretenziunilor sale, drept aceea, încît pentru viitor ne-am hotărît: an de an să elocăm exclusiv în efecte de stat cel puțin acele sume, cu cari urmează să dotăm fondurile noastre de rezerve; să fim cu deosebită luare de seamă la folosirea creditelor străine, păstrînd și în viitor limitele juste; să dăm preferință împrumuturilor mici, ori-cum mai ușor de incasat, și, în fine, să fim mai stăruitori la incasarea pretenziunilor noastre restante.

Povățuindu-ne de aceste idei conducătoare, și căutînd să armonizăm etalonul împrumuturilor noastre cu necesitățile reale, credem a servi mai nimerit binele adevărat și dezvoltarea trainică a institutului nostru!

După acestea fie-ne permis să Vă prezentăm proiectul de împărțire al profitului curat, realizat în anul expirat și anume:

5% dividendă statutară acționarilor după capitalul social de K 1,000.000.—	K 50.000.—
din restul de K 118.423.51:	
5% fondului special de rezervă	5.921.17
9% tantiemă direcțiunii	10.658.16
1% „ directorului-executiv	1.184.23
3% „ comitetului de supraveghiere	3.552.70
6% „ funcționarilor	7.105.41
5% pentru scopuri de binefacere	5.921.17
7% supradividendă	70.000.—
Supradotație fondului special de rezervă	10.000.—
De transpus în contul anului următor	4.080.67
total K 168.423.51	

Primind această propunere, dividendă anului 1912 va fi de K 12.— de acție.

Din cuota pentru scopuri culturale și binefacere propunem să se dea:

Atelierului de țesături în Orăștie	K 500.—
„Secției industriale“ a Reuniunii economice din loc, pentru aranjarea unei expoziții	„ 1000.—
Pentru distribuirea de cărți folositoare clientelei	„ 750.—

— iar restul să rămînă la dispoziția direcțiunii.

Terminînd, Vă rugăm ca după ascultarea raportului comitetului de supraveghiere:

a) să stabiliți Bilanțul pe 1912, să distribuiți profitul curat conform proiectului de sus și să dați Direcțiunii și Comitetului de supraveghiere absolut pentru gestiunea anului trecut;

b) să alegeți 3 membri în direcțiune cu mandat pe 3 ani în locul membrilor Dr. Ioan Popu, Dr. Silviu Moldovan și Dr. Romul Dobo, a căror mandat a expirat.

Orăștie—Szászváros, din ședința direcțiunii institutului de credit și economi, „Ardeleana“, ținută la 5 Martie 1913.

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Pentru rezolvirea agendelor avizate nouă de legea comercială și de regulamentul despre afacerile comitetului de supraveghiere, am ținut în cursul anului încheiat 1912 în total 19 ședințe, în cari am censurat pe rând fiecare ram de operațiune și valorile institutului, am scontrat cassa de repețite ori și totdeauna am constatat deplină ordine.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembre 1912 l-am aflat în deplină consonanță cu maestrul și inventarele referitoare și în conformitate cu cerințele legii și ale statutelor.

Propunerea privitoare la împărțirea profitului curat, am aflat-o corespunzătoare statutelor și intereselor institutului, în urmare ne alăturăm la aceasta propunere și o recomandăm spre primire.

În fine Vă rugăm, ca după ce ve-ți fi aprobat încheierea conturilor „Bilanț“ și „Profit și Pierdere“, să binevoii a da direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutul pentru gestiunea anului trecut.

Orăștie, din ședința comitetului de supraveghiere, ținută la 26 Februarie 1913.

Ioan Popoviciu m. p., președinte. Procopiu Herlea m. p.
Simion Corvin jun. m. p. Ioan Moța m. p. Vasile C. Osvadă m. p.

Convocare.

P. T. membri ai „Reuniunii de înmormîntare“ din comuna Căstău, sunt convocați în înțelesul §. 10 din statutele reuniunii, a participa la a XII-a adunare generală ordinară, ce se va ținea în 3/16 Martie 1913, îndată după serviciul Dumnezeesc și celebrarea parastasului în memoria membrilor răposați în anul 1912, cu următorul

PROGRAM:

1. Cuvînt de deschidere.
2. Cetirea rațiocinului de pe anul 1912.
3. Eventuale propuneri.

Căstău, 10 Martie 1913.

N. Andrei m. p. V. Sinton m. p.
director. secretar.

(941) 1—1

Contra tusei, răgușelei și catarului, au cel mai bun efect
Bomboane-Pemete
al lui Réthy.

La cumpărare fiți atenți și cereți anume bomboane Réthy, căci să dau multe imitațiuni de nici un folos.

1 cutie (șatulă) e cu 60 fil.;
cutie mare 1 cor,

Cumpără numai „Bomboane-Pemete“ de-alui Réthy.

L. — 13 (765)

Moșie de vînzare.

În comuna Budatelke, în cercul Nagysármás (comita-Kolozs) e o moșie comasată de 215 jughere,

într'o tablă și o casă d locuît cu o odaie și tindă, grad pentru 16 vite, un ocel pentru oi și o fîntină bogată în apă, în imediata apropiere a comunei. E de esarendat pe mai mulți ani, dela 1 Novembrie a. c. eventual dela 1 Aprilie 1914 începînd, în rîndul întiiu ca pășune.

Comuna Budatelke e pe linia trenului Marosludas-Beszterce, are în apropiere 2 gare și oficiu de postă. Informațiuni să pot cere dela dl notar cercuaț Veres Gyárfás din Budatelke, eventual dela proprietar, care din 15 Martie până în 1 Aprilie a. c. va fi în comună și deci s'ar putea vorbi eu dînsul în persoană.

Local de prăvălie

cu arangement nou de tot în el, avînd lingă el pentru locuință două odăi, cugnă, cămară și pivniță,

e de închiriat.

Să poate lua în samă îndată. Prăvălia e la loc bun și a fost aci tot prăvălie de 29 de ani. A să adresa la

Josef Hellitzer,

Orăștie (Szászváros), drumul țării, vis-a-vis de școala rom.

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș

specialist în boale de femei și specialist în morburi de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordinează dela 8—10 pentru boala de femei, dela 2—5 pentru morburi dp dinți. (737) 15—20

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂȘTIE—SZÁSZVAROS

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cit și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelliminare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc.

Interesții sunt rugați a să adresa cu încredere firmelor, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

1-10
(939)

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobate de Preaveneratul Consistor arhidiecezan Nr 11835/911 Epitrop. prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru a să da în întreprindere edificarea bisericei gr. or. rom. din Kelnek (Călnic), protopopiatul Sebeșului, Comitatul Szeben (Sibiiu).

Licitațiunea să va ține în 17/30 Martie 1913 în edificiul școlii din Călnic la 10 ore a. m.

Prețul strigării este de 41.000 coroane (patru zeci și una de mii de coroane) după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata ori în hirtii de valoare.

Întreg materialul este dator a-l da interprenorul.

Oferte închise, provăzute cu vadiul corespunzător și cu declarația, că oferentul suncaște condițiunile și să supune lor, sunt a să depune până la începerea licitațiunii la mâna preșidentului comitetului parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea bisericei aceia care va avea ma multă încredere.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare, să pot vedea la oficiul parohial din loc, de unde cei interesați pot afla ori-ce informațiuni.

Licitanții n'au drept a preține daiurne și spese de călătorie, nimic peste suma ce să va acorda.

Călnic, din ședința comitetului parohial ținută la 16 Februarie 1913. (3 Martie)

I Dușe m. p. G. Botoroağă m. p.
preot-preșident notar

Epitropia parohială
G. Bona m. p. I Ghișoiu 178 m. p.
epitrop I epitrop II.

Vidi: Sergiu Medean, m. p.
protopresbiter,

Pentru conformitatea cu originalul
Oficiul parohial
Ioan Dușe
preot

(945) 1-3

Moară.

In comuna Brazova (p. u. Várhely, comit. Hunedoarei), cu un teritor de 2 jughere se află de vindut o moară nouă.

Deslușiri mai apropiate să pot primi dela proprietarul Ion Hibais în Grădiște (Várhely)

(843) 1-3

Cea mai veche și cea mai distinsă marcă:

Graf Keglevich St. ssor
COGNAC
Budafok.

Cel mai sigur leac contra
INFLUENZEI
și contra morburilor melipsitoare

Șofer-monteur

de automobile și alte mașini,
caut loc de serviciu la
automobile și mașini.

Reparează însuși mașini și automobile pe lângă prețurile cele mai ieftine!

(940) 1-2 Urzica Peter, șofer.
Zalatna, kohotelep.

30 mii

pari, de 4 și 5 metri, să află la subscrișul de vânzare!

La oameni cunoscuți să dau și a conto pe Novembre.

I. Oprean, preot emerit.
(919) 3 5 Koneza (Alsófehér m.)

Dela

„Cassa do păstrare“ (Reuniune) în Săliște.

„Cassa de păstrare“ (Reuniune) în Săliște primește depuneri dela

Cor. 2000, cu 5% iar dela
5000, cu 5 1/2%.

Darea o plătește institutul.

(777) 10-10 Direcțiunea.

„Balomireana“, Insoțire de credit în Balomir, hitelszövetkezet Balomíron.

Convocare.

Onorații membri al Insoțirii de credit din Balomir, prin aceasta să convocă la

ședința adun. gener. ordinară, care să va ține în Balomir la 23 Martie st. n. 1913, la ora 1 după amiază, în localul școlii române.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre anul de afacere 1912 și prezentarea bilanțului anual.

2. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere referitor la împărțirea profitului curat.

3. Alegerea de membri în locul celor eșiți din direcțiune și din comitetul de supraveghiere în urma vechimii.

4. Votarea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere pentru anul de afacere 1912.

5. Eventuale propuneri.

6. Alegerea alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal.

Balomir, la 10 Martie 1913.

Direcțiunea.

Meghívó.

A „Balomireana“ hitelszövetkezet t. tagjai ezennel meghívotnak a

rendes közgyűlés ülésére,

mely f. évi március hó /23-án a balomíri g. kel. elemi népiszkola helyiségében d. u. 1 órakor fog megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1912. üzletéről és a Mérleg-számla betérjesztése.

2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság javaslata a tiszta nyereségek mikénti fordítása fölött.

3. Tagok választása az igazgatóság és felügyelőbizottságba az elévültek helyében.

4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság fölmentvényének szavazása az 1912. üzletéről.

5. Esetleges indítványok.

6. Hitelesítő férfiak választása.

Balomir, 1913. évi március 10. én.

Az igazgatóság.

Contul Bilanț la 31 Dec. 1912 — Mérleg-Számla 1913. évi december 31-én.

Active-Vagyron.		Passive-Téher.	
Casa în număr	439 85	Depuneri și părți fund.	23,901 97
Pénztári készlet		Törzs- és takaréknak betétek	
Obligații cu caveați	47,814 21	Fond de rezervă	838 93
Kötelezvények kezésekkel		Tartalék-alap	
Mașini agricole	6628	Fond agricol	1626 22
Gazdasági gépek		Gazdasági-alap	
Mașini după amortizare	628 6000 —	Reescont	25000 —
Gazdasági leírás után		Visszleszámtolás	
Cont curent	184 —	Efecte de plată „Hoffher“	2350 —
Folyó-számla		Fizetendő számla	
Interese transitoare	43 53	Donații	244 18
Átmeneti kamatok		Adomány	
		Prodiverse	57 13
		Külföldiek	
		Profit	463 16 463 16
		Nyeresség	
			Cor. 54,481 59

Contul Profit-Perdere — Nyereség-Veszteség-számla.

Debit-Tartozik.		Credit-Követel.	
Interese la Reescont	1912 50	Interese dela obligații	3526 97
Kamatok a visszleszámt.		Kamatok a kötelezvényekről	
Interese la Depuneri	1005 36	Venitele mașinii	3957 44
Kamatok a betétekre		A gazd. gépek jövedelmei	
Spesele de conducere	734 12	Provizie	817 29
Költségek		Jutalék	
Dare directă	301 80	Interese curente	9 —
Egyenes adó		Kamatok a folyószámlától	
Dare de 10% a depunerilor	100 35		
10% betéti kamata adó			
Profit-Perdere	345 73		
Nyeresség-Veszteség			
Spesele mașinii	2819 78		
Gépek keze ési költségek			
Amort. prin folosire a mașinilor	628 —		
Használati leírása gépekről			
Profit curat	463 16 463 16		
Tiszta nyeresemény			
	8310 70		8310 70

Balomir, la 31 Decembrie 1913.

Nicolau Mușă, președinte—elnök

Toma Vulcu, cassar—penztárnok

DIRECȚIUNEA: — IGAZGATÓSÁG:

Adam Avram m. p. Lapadat Cosma m. p. Nicolae Valdean m. p.

Ion Mihai I. Todor m. p. Oprea Ion m. p. Dregoșin Fleșer m. p.

Subscrișul comitet pe suprav. examiniad conturile prezente le-a aflat corecte.

Alóllított felügyelőbizottság megvizsgálván a jelen számlákat helyesnek találta.

Balomir, la 10 Martie 1913. (398) 1-1

Petru Furdul m. p. Fleșer Avram m. p. Anghel Nicolae m. p.

Cristea Ion m. p. George Bonța a Bacil m. p. Badiu Nicolae m. p.

14 000 vițe altoite.

La Administrația Centrală Capitulară din Blaj (Balázsfalva), să află de vânzare 14 000 bucați de vițe altoite, clasa II, cu 6 cor suta de bucăți.

(944) 1-3

Moașă diplomată.

Absolvind cursul de moșit și făcând examenul preșcrit de lege, — aduc la cunoștință că m'am așezat în Orăștie pentru a îndeplini slujba de moașă.

Sofia Romosan
moașă diplomată
(2-2) Orăștie, Str. bisericii unite 14.